

Universitätsbibliothek Paderborn

**D]rectoriu[m] co[n]=||cubinarioru[m] saluberrimu[m] quo
|| queda[m] stupe[n]da et quasi i[n]audita || pericula
q[ua...] apertissime resoluu[n]tur nedu[m] clericis aut
etia[m] laicis hoc || crimine ...**

Arnoldus <de Tongern>

Agrippine, 1509

VD16 A 3769

Tertiu[m] periculu[m] o[mn]es [con]cubinarios [con]cerne[n]s ta[m] laicos
q[uam] clericos circa eo[rum] [con]trit[i]o[n]em [et] [con]fessione[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-34663

Foliū

negligentiā peccat. nisi ignorantia hmoi iuris natural' ab ips' repel/
lat. iuxta illd' Ambrosij in sermone. lxxxiij. Ego inqt interdū parcēs
vob. tacere vellē. s; malo vos p̄tūmācie causas reddere q̄ me negli/
gentie sustinere iudiciū. Un̄ si supiores fuerūt necessitati p̄mulga
re legē nature ac diuinā pp̄lo nō obseruāti eādē in casib; certis. vbi
etiā pp̄ls ac legis eiusdē trāsgressor a pctō p̄pter difficultatē z ma/
terie subtilitatē pie ex ignorantia credif excusatus. vt machabeoz. ij.
p̄tz de machabeis q̄ se p̄miserūt interim. Et de illis in ecclia mutinēsi
q̄ post fidē datā p̄me māserūt cū scda p̄pt subsecutā copulā. vt p̄tz
de spon. duoz. c. licet. Cur ḡ q̄so in casu n̄ro supiores z p̄dicatores
nō necessitent nec eēt de p̄cepto restricti legē nature pp̄lo z trans/
gressorib; intimare vbi trāsgressor eius nō videt a pctō vt illi posse
excusare. Insup esto q̄ pauci ex hac p̄mulgatōe se emēdēt z pluri
mi scādalizent. Nihil incōueniēs inqt idē doctor aliqd facere p̄ sa/
lute paucoz. vñ aliq̄ ex malicia scādalizent tale em̄ scādalu. qz pha/
risaicū iō p̄tēndū. exemplo christi q̄ s̄m Augustinū in de agone
christiano se nob̄ p̄buit in exēplū in sua doctrina p̄dicando scanda
lum phariseoz nō vitauit. q̄re d̄t be. Tho. in. iij. pre. q. xliij. h̄ etiā al/
legans q̄ hō sic d̄z eē sine offensione oib;. vt nulli det suo facto vl' di
cto minus recte occasionē ruine. si tñ de veritate scādalu orif magis
est sustinendū scādalu q̄ q̄ veritas relinquat. vt d̄t Gregori' super
Ezech. li. j. homelia. vij. hec ibi Videāt igitur hi qd̄ agant q̄ hāc p̄/
mulgationē saluti necessariā nituntur impedire.

¶ Tertiu' periculū oēs concubinos p̄cernēs tā lai/
cos q̄ clericos circa eoz p̄ritōem z p̄fessionē.

Circa oēs concubinos restat difficultas nō
parua quo ad eoz p̄ritōnem z con
fessionē de eoz peccatis. Circa p̄ritōem ḡ p̄siderandū vt
dicūt doctores in q̄rto s̄m cōem legē ad iustificatōem im
pij z verā p̄ritōem req̄rit p̄p̄tio in q̄ vt d̄t Bonauētū. ibidē optet
multa p̄siderare. z s̄m be. Tho. ibidē. dist. xvij. z Durandū z alios
de singl' mortalib; oportet singulatim p̄teri qñ eadem q̄s h̄z in me
moriam seu qñ p̄rinq̄rere tenet recogitare ad inueniendū reducēdo
ad memoriā dolēdo de singul' singulariter. s; in p̄ullegiata iustifica
tione sec' fiat. vt d̄t in Paulo latrone. Maria magdalena vbi
nō fuerūt p̄ambula p̄paramēta. s; subito de' erga eos fontē miseris
cordis aperuit. Un̄ notāter d̄t be. Tho. in summa tra gētilis. sicut
christ' sanauit q̄sdā subito z alios quidiē sanat successiue cursu cōi
sic z in aiab; fecit. Quib; p̄satis p̄siderandū circa concubinos

p̄sertim inueteratos q̄ raro rite p̄terunt de eoz p̄ctis. p̄nt em̄ vt plu-
 rimū plurima mortalia. ⁊ s̄ nō oia reducere ad memoriā ⁊ de singul̄
 his displicentiā habere ad q̄d practicandū tedio p̄fecti ⁊ p̄ctis one-
 rati p̄pter amaritudinē annexā laborē recusant. requir̄ em̄ in multis
 eoz tps nō breue ad hoc. ⁊ diligētia nō parua Exēpli cā p̄t p̄cu-
 binarius sacerdos cū suos parrochianos oēs cognoscat singularit̄
 discutere p̄ p̄sonas ⁊ circūstātiās q̄uens indigne sacramenta minis-
 trauit. mortali in tali criminoso statu peccādo. ⁊ sic de alijs p̄ctis in
 ip̄o ⁊ in alijs. q̄. q̄. mō ⁊ q̄. rite ⁊ debite de singul̄ mortalibz singularit̄
 p̄terant videāt ip̄i ⁊ eoz p̄fessor ne cū ip̄is illa q̄es aduertat Res em̄
 nō parui p̄oderis ē p̄fessiones p̄sertim taliū audire. app̄ciant nanqz
 due aie in q̄libet p̄fessione. put̄ doctor eximi⁹ theologie Lābertus de
 monte asserere solebat. impōnem manū. vtp̄ta audire p̄fessiones
 abhorēs q̄ fere nil periculosi. ¶ Sc̄do circa p̄fessionē eoz p̄sideran-
 dū q̄ etiā desup vt plurimū deficiūt. Nō em̄ vt dictū ē p̄us rite p̄p̄-
 gunt de singul̄ p̄terēdo. q̄d t̄n regulariter dū tps ad h̄ habet necessa-
 rio p̄req̄rit. Cōfitem̄ em̄ p̄sertim inueterati p̄cubinarij solū pecca-
 ta in breui p̄acta post vltimā eoz p̄fessionē putātes se de antea toto
 tpe sui p̄cubinat⁹ p̄fessis tutos. nec desup cogitāt p̄ errorem excecati
 nec p̄fitem̄. Sz reuera hi fallunt. tenent̄ em̄ de oibz p̄ctis etiā sepe in
 tali statu p̄cubinatus p̄fessis. ex q̄ p̄us nūqz fuerūt vere p̄riti iterato
 de nouo p̄fiteri. Etiā numerat̄ in eadē specie si eis ⁊ q̄tū foret possi-
 bile. s̄m q̄ d̄ns Anthonin⁹ in tertia p̄te titi. xiiij. c. xij. §. vij. post be-
 atū Thomā de necessariū fieri in q̄libet specie mortalis p̄cti. Qd̄
 at̄ de p̄stinis p̄ctis in his iteratio p̄fessionis sit necessaria ⁊ p̄or nihil
 p̄fuit absolutio. habet Bonauētura in quarto. Et idē tenet Inno-
 Dancz. Archidi. Alber. Dolcor. Godofridus in q̄dlibetis ⁊ alij. et
 Cācellari⁹ in suis regulis moralibz. q̄ d̄t q̄ absolutio p̄us facta fuit
 nulla. ⁊ cū h̄ vt sup̄ etiā patuit noui p̄cti additio. hec ille Sz dis-
 ceres. forsan durus hic sermo Chaos p̄fulum p̄sertim de p̄stinis
 hoc aggredi q̄s poterit q̄n hebesceret Rūdetur. discreto ⁊ cū ma-
 turitate facienti q̄d in se est nō est ip̄ossibile. lz videatur ⁊ sit vt cūqz
 difficile. Et q̄uis durus hic sermo. nihilominus tamē verus extat.
 Ratio sepe patuit. qz s̄m doctores de rite p̄ritis solum p̄t q̄s debite
 p̄fiteri ⁊ p̄fecta sacramentali absolutōne absolui. sed in toto statu ta-
 li criminoso nō est p̄cubinarius rite p̄ritus. vt supra in p̄ncipio in
 p̄ma delusione talis patuit. ergo seq̄tur q̄ nec debite absolutus fuit
 nec p̄fessus. ⁊ p̄sequēs de omnibus tenetur de nouo p̄fiteri Intel-
 ligendo tamē verum vt vult Petrus de pa. exponēs beatū Thomā
 in q̄rto. nisi p̄fiteret̄ eidem p̄fessor̄i cui p̄us confessus fuit. ⁊ p̄sertim

Folium

si ille memoriā peccatorū adhuc habuerit. tūc em̄ nō oportet iterare cō-
fessionē tali factā. s; sufficit fictionē puatiuā tūc p̄fiteri. Secus autē
vt dictum est et vt plurimū p̄tingit si diuersis p̄fessorib; p̄us fuerit
p̄fessus. Et rō adhuc hui⁹ et p̄dictorū p̄t assignari. q; s̄m te. Thomā
in summa dicitur gētilis li. q̄rto. Cōfessor ip̄e iudex p̄stituit. Iudiciū
autē de ignotis nō dat. cū q̄ p̄us nō rite p̄fessa alijs p̄fessorib; hūc cui
is rite p̄fiteat lateant. Sequitur necessario p̄fessionē iterandā. Null⁹
em̄ p̄fessor vt dicit Bonauentura in q̄rto. intēdit absoluere p̄fiteatē ab
eo qd̄ sibi celat. Sequit̄ q̄ p̄positū q̄ p̄sertim inueteratū p̄cubinarij
oīa peccā p̄us diuersis p̄fessorib; p̄fessa teneant iterato confiteri.
¶ Verūtamen̄ h̄ diligēter p̄siderandū ne veritati et misericordie diuī
ne videat p̄iudicari. Si q̄s p̄cubinari⁹ faceret posse suū de singul⁹
in toto statu suo et tpe p̄cubinat⁹ p̄actis rite q̄tū poterit p̄terendo
cū firmo p̄posito abijciendi p̄cubinā tā cito q̄ tollat occasio peccati
et scandalū p̄ximi. vt sup̄ post q̄rta p̄clusionē tactū fuit. talis q̄dez
h̄ p̄ter p̄positū reciduet et p̄cubinariū p̄tinuet. et illis tūc sic rite con-
fessis nō tenet iterato p̄teri nec p̄fiteri. iā em̄ p̄ verā p̄niam fuerit re-
leta. S; q̄s ē h̄ inter p̄cubinario talis et laudabim⁹ eū q̄ ita rite cō-
terat et p̄fiteat. timendū h̄o q̄ moderno tpe rara sit auis. Modū
autē ad rite p̄fiteandū p̄cubinarijs et qdā iā p̄dict̄ p̄sonātia notat An-
gelus in summa titu. interrogatio. vbi dicit. Si inuenis p̄fessor q̄ pec-
cator nō adhibuit debitā diligētā vt memoriā suorū peccatorū habeat.
vtputa q; opteat eū iterare p̄fessiones de multo tpe. et ip̄e penitēs h̄
nō cogitabat. et p̄pterea nullā posuit diligētā super peccis p̄fessis.
tūc admonēdus ē vt vadat et conet reducere ad memoriā sua peccā
discurrendo p̄ status q̄s habuit p̄ officia q̄ exercuit p̄ loca in q̄b; habi-
tauit vt sic integre p̄fiteri valeat. hec ille. S; q̄s q̄s iā de p̄cubina-
rijs remittit ad se debite recolligēdū. Ulteri⁹ si iā p̄t p̄dicta p̄cu-
binari⁹ p̄terit⁹ et aio p̄sternato dicat p̄ h̄mōi nō edificor. s; bon⁹ laq̄
us respātōis mihi parat. Rūdet sibi q̄ neq̄q; resparet; Agat em̄
abijciēdo p̄cubinā q̄ in se d̄vriq; saluus erit. h̄ ac sic vt inq̄t b. Tho.
in q̄rto dist. xvij. q. ij. de iustificatōe impij sic dicit. In voluntate ē ap-
propinquare deo p̄ affectū et desiderij et ad grām ordinari p̄ remotōez
impedimētū. qd̄ qdē impedimētū ē peccatū. et iō p̄ displicētā peccati et affe-
ctū ad deū se q̄s ad grām p̄parat. et q̄n hec duo q̄s efficaciter facit d̄z
facere qd̄ in se ē et grām recipit. Hec ille. Uerū qdē ad p̄positū de cō-
fessionis p̄cepto loquēdo vt q̄s efficaciter h̄ soleat. d̄t doctor subtil⁹
in q̄rto diligētā fore necessariā. Cōtinet em̄ h̄ p̄ceptū s̄m eū dē vt si-
at de omni mortali re q̄ habet memoriā. et h̄ p̄missa inq̄sitione diligenti
s̄m possibilitatē fragilitatē h̄ūane. Intellego inq̄t quātā inq̄sitionē

posset alijs apponere circa aliud multū arduū. qđ sibi multū eēt cor
di tāta debet apponere circa oia mortalia reducenda ad memoriā. et
illa reducta p̄fiteri. hec ille. Posse q̄ suo sic expleto 7 si mille 7 mil-
le tradiderit obliuioni mortalia. nihilomin⁹ indubie tutus in statu
salutis erit. Etēū Ultra posse viri nō vult deus vlla requiri. put in
hac materia Tho. de argētina in q̄rto allegat. Nullo q̄ mō desperet
qz dñs q̄ nō vult mortē pctōris mult⁹ est ad ignoscēdū. Esa. lv. Et
sibi. vt inq̄t Alter. in q̄rto dist. xx. quasi nihil est multa pctā relaxare
et eque multa vt pauca. hec ille

Quā ob quorū dā lubācoꝝ cecitate frivole adhuc amirā
riū de ꝓcubiō seu fornicatōis peccati gravitate. 7 ideo q̄
sepe in vera ꝓctōe deficiūt putātes fornicatōez p̄uū eē pctm̄ An sc̄z
possz ossēdi ex multiplici. lege fornicatōem simplicē pctm̄ eē morta-
le. Rñdes simplr q̄ sic. tā ex lege nature q̄ diuina 7 humana Pri-
mo p̄bat ex lege nature. 7 h̄ ex ꝓte ꝓxiimi. Scđo ex ꝓte dei Pri-
ma rō q̄ sumit ex. b. Tho. in summa ꝓtra gētilēs. lib. iij. 7 scđa scđe
q. ciiij. 7 ꝓ eūdē. 7 Richar. Durādū. Petri de pa. 7 alios in quarto
dist. xxvij. Et est talis. Dis act⁹ ꝓtra ꝓceptū charitatis nō ꝓportio-
natus suo fini repugnat lege nature. 7 est pctm̄ mortale. fornicatio
autē est h̄mōi. ergo est pctm̄ mortale. Maior ꝓz. qz ꝓuatio rebū ordi-
nis in actu volūtario culpā inducit. 7 qz ꝓtra charitatez in qua est
aīe vita. ideo culpā inducit mortale. Minor ꝓz. qz fornicatio vel
fit ad delectatōem. vel ordinat ad plem. si fiat ad delectatōem tunc
nō ordinat ad debitū finē. cū actus nō sit ꝓpter delectatōem. s̄z de-
lectatio ꝓpter actū. h̄m̄ est p̄m. r. ethicoꝝ. Opatōis bone delectatio
bona. 7 male mala. ergo vt etiā infert Durādus. ex bonitate 7 malis-
cia operatōis est bonitas vel malicia delectatōis. 7 nō ecōuerso. que-
rere ergo actū ꝓpter delectatōem. cū delectatio nō sit debit⁹ finis ei⁹
fit abusus rei. 7 ꝓsequēs peccat. Un̄ dicūt medici put̄ de beatus
Tho. in scđo scripto. dist. xxvij. q̄ natura in opatōe generatōis
delectatōem posuit. ne aīalis salute sua ꝓtenta salute sp̄i negligēt
que ꝓ actū generatōis sit. Un̄ delectatio ꝓpter generatōem est. hec
ibi. 7 nō ecōuerso. Ad hoc b̄m̄ Tho. vide ꝓma secūde. q. iij. et q̄r-
to scripto. dist. xlix Si vero scđo fornicatio fit 7 ordinatur ad
prolem. nihilominus vt sic nō proportionatur fini. incōuenienter
em̄ in hūc finē ip̄a fornicatio ordinat. Rō qz tollit bonū prolis 7 re-
bitū ordinē parentis ad prolem. vnde non ꝓportionatur fini qui est
prolis generatio 7 eius educatio. quē finē natura ex ꝓcubitu intē-
dit. Istud declarat. d̄t em̄ Aug⁹. ix. sup Genes. Bonū prolis est vt
amāter suscipiat. benigne nutriet. 7 religiose educetur. hoc autē bono

foliū

raret ples extra matrimoniu genita p ꝑcubitū fornicariū. qđ manū
festū est. qz fornicarij nō sunt astricti aliq lege ad ꝑmanēdū cū ꝑcu
bina. s; pnt ad placitū separi. imo debēt separi. z ꝑpter periculuz ve
palea iuxta ignē. z ꝑpter scandalū alioz amouēdū. Si aut separā
tur seq̄tur deſtitutio plis. Mater em̄ ad predicta bona plis sola nō
sufficit. s; etiā z magis patris cura ad tēp̄ nō parū reqr̄it in q̄ est
et rō ꝑfectior z fortis potētor ad castigādū passionū imper̄. q̄bus
corrupt̄ estimatio prudētie in iuuenib;. Igit̄ cū vagꝑ ꝑcubitꝑ sit in
notabile ꝑiudiciū plis. z ideo ꝑtra naturā nō qđē generis. s; sp̄i. i.
ꝑtra rōnē naturalē. q̄ est ꝑctm̄ mortale. q̄ Cū etiā ꝑe. de tharētaſia
in. iij. diſ. xxxij. sic infer. cū copula indiuisibil̄ est de iure naturali. q̄
eiꝑ oppositū. s; copula diuisibil̄ est ꝑtra ius naturale. z q̄ mortale
ꝑctm̄. hec ille. vñ qz nata ē seq̄ mala educatio plis. ex h̄ ꝑ ꝑarētes
nō s; ꝑiūcti ad totā vitā ꝑut m̄rimoniu noiaf. iō est innaturale. cū
etiā in aialib; quoz fetꝑ vtroq; ꝑarēte indiget ad magnū tēp̄ natu
ra ꝑviderit societātē indiuisibile vsq; ad mortē. vt ꝑz in turretib;.

Cōfirmat ꝑdicta rō ꝑncipal̄ a signo ex Bonauē. in. iij. diſ. xxxij.
qz rō recta dicit q̄ nō est pena iusta nisi ꝑpter culpā. s; s̄m̄ leges fi
liꝑ ꝑ ꝑcubitū generatꝑ ꝑuuitur. est em̄ s̄m̄ leges vitupabilis. nec ꝑt
succedere patri. q̄ seq̄tur q̄ ꝑcessit culpa. z cū non fuerit in eo culpa
ꝑst generatōem. seq̄tur q̄ fuerit culpa in generādo. hec ille

Contra. Hanc rōnē si arguas. ꝑtingere ꝑt q̄ q̄s cū mulie
re ꝑueniat cū qua nō est matrimonial̄ ꝑiūctꝑ ꝑ
ꝑter bonū plis. z q̄ ꝑlē amāter suscipiāt benigne nutriāt zc. Aut cō
tingere ꝑt q̄ mulier suis diuitijs potēs sit vt sola nutriat fetū seu ꝑ
lem. quare seq̄tur. q̄ in tali casu nō ꝑuincit̄ ad minꝑ ꝑ fornicatōem
ꝑmitti ꝑctm̄ mortale. Rūdel̄ s̄m̄. b. tho. q̄ casus ꝑdicitꝑ ꝑ accūs ē
iam naturalis rectitudo in hūanis actib; nō est s̄m̄ ea q̄ ꝑ accūs cō
tingūt seu in indiuiduo. s; s̄m̄ ea q̄ totā sp̄m̄ ꝑsequūtur. hec ille

Si replicas. q̄ ꝑ accūs fornicatio excusari ꝑt in tali casu q̄ nō sit
mortale. Ddm̄ negādo ꝑnam. fornicatio em̄ ꝑ se est accꝑ inordi
natꝑ. q̄ sp̄ est accꝑ talis in quocūq; casu qđ natū est inde seq̄ maluz
plis. Sicut a filiꝑ pollutio extraordinaria de se sp̄ est mortal̄ culpa.
qz nata est nō facere ꝑlē. q̄nis tñ ꝑ accūs ꝑtingere poss; vt ex ea seq̄
tur. ples. nihilominꝑ manet mortale ꝑctm̄. De hoc vide exēplū de fi
lia q̄ ꝑcepit patre domiētē zc. vt narrat bñs tho. qđ libeto sexto. ar.
p. et ꝑe. de ꝑa. vbi supra. S̄ra cuiꝑ exēpli habes quō z q̄liter sit possi
bile bono ꝑ accidēs malū ꝑ se ꝑiūgi. ꝑut in casu quē replica rāgie
ꝑcedit ꝑtingi. Nec obstat s̄lle de ꝑcupiscētia gñle. s̄m̄ em̄. b. tho. se
cūda sedē vbi supra. qz nō solū hec malicia seu inordinatio in fouē

catōne esse inordinatōe concupiscētie. sicut gula. s; est ex gñe actus
 qz ex vno actu p̄t vn̄ hō generari. ⁊ ideo inordinatio concubitus q̄ ip̄e
 dit bonū plis nasciture ex genere act⁹ est mortale p̄ctm̄. ⁊ nō p̄t in ali
 quo casu a mortali p̄ctō sicut gula excusari. Dicit etiā Durād⁹ vbi
 sup. q̄ sumptio cybi q̄tū ē de se nō est ī alteri⁹ p̄iudiciū q̄ sumētia s;
 concubitus est in p̄iudiciū plis. Et nihilomin⁹ si cybus q̄ ordinat⁹ ad sa
 lutē corpis sciēter sumeret in detrimētū sanitatis eēt p̄ctm̄ mortale.
 sicut fornicatio q̄ est in detrimētū plis. hec ille. ¶ Si replicas. si p̄
 se fornicatio est mortale ex genere act⁹. ⁊ sic sp̄ tūc concubitus in ma
 trimonio etiā est mortale. cū ibidē idē sit gen⁹ actus ⁊ eadē inordi
 natio. Ddm̄ vt dicūt doctores in q̄rto. dis. xxxi. q̄ coitus h̄mōi in
 matrimonio excusat. curat seu p̄seruat p̄ ip̄m̄ matrimoniū a morta
 li p̄ctō. tanq̄ morbo q̄ medicina seu remedio curat ⁊ quo q̄s a mor
 bo p̄seruat. Nō tñ p̄ matrimoniū q̄s curat a mortali p̄ctō qd̄ iā ex
 tat. sicut alia sacramēta curant. sed a mortali p̄ctō quod al̄s esset nisi
 matrimoniū interueniret. Et pro tanto p̄stat remediū. qz actus de
 se inordinatus ordinat⁹ p̄ diuinū statum. vt d̄t vbi supra Bonauē.
 Un̄ q̄nis concubitus matrimoni⁹ ⁊ fornicatōis sunt eiusdez sp̄ei q̄
 eum ad sp̄em nature. differūt tñ in specie moris. ⁊ hoc in matrimo
 nio s̄m̄ doctores ⁊ Bonauen. in quarto sit per tria bona sibi iūcta
 que sunt fides qd̄ est bonū in genere honesti. vt q̄ quis suā ⁊ nō ali
 am cognoscat. Scdm̄ bonū est proles qd̄ est bonū in genere utilis
 p̄ferētia. p̄fert enī multiplicatio prolis ad sp̄ei p̄seruatōem. Tertius
 est sacramētū in genere relectabilis. quia tāta est ibi vnio vt relin
 quat hō patrē ⁊ matrē vt sint duo in carue vna rē. Et sicut indisso
 lubilitatē iūctōis christi ⁊ ecclie. Decitaq; tria bona s̄m̄ b. Tho.
 ibidē honestant ip̄m̄ matrimoniū. nō tanq̄ exteriora qd̄ā. sunt enī
 de rōne eius ita q̄ indiget eis tāq̄ ponentib; in medio virtutis ip̄m̄
 actū matrimoni⁹. ⁊ quasi causantib; in ip̄m̄ matrimonio honestatē
 que ei s̄m̄ se p̄petit. Un̄ hec tria se h̄nt in eo sicut circūstātie ad actū
 fortis nō quasi p̄ncipiū elicitiuū qd̄ facit ip̄a virtus. s; vt p̄ncipiū
 formale ex q̄b; h; matrimoniū qd̄ fortis actus esse possit. Inordi
 natio autē in fornicatōe sp̄ manet. ⁊ quodāmodo s̄le. licz nō om̄iq;
 qz possit assignari de negociatōe que s̄m̄ se p̄siderata quādā turpi
 tudinē habet. vt h; b. Tho. scda scde. q. lxxvij. ar. iij. p̄ circūstātiā
 tñ reddit virtuosā q̄ sit actus virtutis rē. ita in p̄posito. Si di
 cas in fornicatōe etiā p̄nt hec tria bona assignari. s; p̄petuitas fidei
 generatio prolis. ⁊ sacramētū Respondet Augustin⁹ de ancho
 na in de eccliaistica potestate. q. liij. ar. iij. q̄ perpetuitas fidei nō sal
 uatur in concubitu. eo q̄ de p̄sensu vtriusq; p̄t diuidi. Unde etiam d̄t

Foliū

Albertus in quarto. dist. xxvi. qz fides nō est nisi ad suā. ideo nō est
ibi fides. s; inter eos est bene stabilita turpitudine. Nec plis bonū. cū
nō sit ad plē affectus matrimonialis. z ex psequēti seq̄tur qz multo
min⁹ est ibi bonū sacramēti. hec ille Aug⁹. Et vltēr⁹ p̄siderādū
fm. b. Tho. vbi supra. in quarto. q̄uis in actu matrimoni in q̄ so
lum quo ad actū z nō quo ad habitū ad tēpus rō dānū put in dor
miendo p̄tingit incurrit. z turpitudine p̄cupiscentie sequat. talis tñ
turpitudine nō est turpitudine culpe. s; pene ex pctō originali pueniēs
vt sez vires z mēbra corpis rōni nō obediāt. meruit em̄ rō deo rebel
lis habere carnē suā rebeltē. vt pz p̄ Augu. xiiij. de ci. dei. Et fm hoc est
etiā ibi erubescētia sicut de quolibet defectu hō naturalr erubescit. ita
qz p̄ hec nō arguit̄ actuale pctm̄ in matrimonio. s; plenarie p̄ p̄di
cta bona a pctō excusat. ¶ Insup si arguas extranee. Fornicatio
si p̄ se est mortale fm suā naturā. tūc sp̄ est mortale. z p̄ nōs nō pos
sit fieri dispensatio etiā a deo. cui⁹ oppositū in legim⁹ factū Dzee. p̄.
Rūdef. vt dr. b. Tho. in q̄rto. qz fornicatio de se nō ordinatur
ad finē debitū. q̄ est plis generatio z educatio. ideo est p̄tra legē na
ture accedere ad multerē nō p̄iūctā sibi matrimoniali. sicut ois ac
tio nō p̄portio nata suo fini p̄tra lege nature est. Et ideo nullo tpe
fm se h̄licitū fuit. nec p̄ dispensatōnem. p̄tra em̄ p̄ma p̄cepta legē na
ture est talis p̄cubit⁹. hec ille. Dicit notāter (fm se) sec⁹ em̄ p̄ accis.
¶ Cū notādū fm Alber. in de bono. circa materiā de iniusticia z iure
q. v. vbi dr̄ iter cetera. furtū. homicidiū. fornicatio sub h̄mōi noib⁹
nūq̄ fieri bñ p̄nt in q̄tū p̄iuncta suis finib⁹ sez malis p̄ q̄s illa pctā
definiūt. p̄pter tñ cām alicui⁹ mysterij scandi vel ostēdēdi de⁹ dis
pensauit in actu separato a tali malo fine. p̄iūgēdo em̄ bono fini. qz
actus eoz sunt sepabiles a talib⁹ finib⁹ malis. Et q̄uis hoc solū rō
ne ab hoīe fiat. z actu non sit possibile ab eq. a deo in sunt sepabiles
actu z p̄iūgibiles finib⁹ bonis. vt pz de p̄cepto obediētie Abrae. Ibi
em̄ nō habuit locum dispensatio ex pte finis. sez qz ex libidine ire vel
vindictē aliq̄s innocēs occidēret. qz p̄trariū inscruit deus in natura
fm qz dr̄ Daniel. Innocētē z iustū ne interficias. s; dispensauit deus
circa actū cū p̄iūctōe ad aliū finē. q̄ est p̄batio obediētie vt postēris
daret̄ exēplū. z etiā figura fuit zc. Similiter de p̄cubitu Dzee. qz p̄cū
bere in libidine sp̄ fuit z erit mortale pctm̄. sed vt mysteriū de abieccō
ne iudeoz z vocatōe gentiū impleret. poterat fieri a deo p̄ dispensa
tionē zc. hec Alber. Nec hec dispensatio ē p̄tra ius nature. s; sup̄ cū
recta rō dicitat in opposito deo eē obediēdū. vt dr̄ Bonauē. vbi sup̄.
Idē b. tho. sc̄da sedē vbi supra declarat. sicut nō est p̄tra naturā qd
sit miraculose p̄tute diuina. q̄uis sit p̄tra eōem cursuz nature. Ita

nec qđ facit hō ex volūtate dei tāq̄ p̄ma regula obediēs ei⁹ p̄cepto
p̄tra rōnē rectā. q̄uis videat p̄tra cōmunē ordinē rōnis. vt de Abra
am ⁊ suo filio patuit. Sic ḡ Dzee nō peccauit fornicādo. nec talis
fornicatio p̄prie fornicatio dici debuit. Concludit ḡ qđ fornicatio
p̄prie s̄m se ⁊ suā sp̄m sp̄ de mortale p̄ctm̄. ⁊ inq̄tū h̄mōi scz p̄un
cta malo fini etiā a deo desup vt licite fiat neq̄ fieri dispensatio. p̄tra
em̄ semetip̄m deus disp̄saret. vt vbi supra de Albertus

Secūda Rō p̄ncipal̄ qua p̄bat̄ questuz. scz qđ scubitus
seu fornicatio sit mortale. ⁊ sumitur ex p̄te dei cui
sp̄e scubinari⁹ fornicādo iniuriat̄. ⁊ eā notat Richar. vbi supra sub
his s̄b̄is. In nullo casu p̄t fieri nude vel absq̄ corruptōe debiti or
dinis ad deū ip̄a fornicatio. nā talis fieri scubit⁹ sp̄ e cū nō sua q̄tū
ad talē vsū. ⁊ ideo sp̄ corruptit debiti ordinē ad dñm rei. Et quia
mulier nō est sui p̄p̄i. s̄z dei. ideo vir se carnalr̄ copulās cū muliere nō
sua q̄tū ad talē vsū debiti ordinē ad deū corruptit. De⁹ aut̄ nō p̄t
facere qđ act⁹ corrupēs debiti ordinē ad ip̄m sine mortali p̄ctō fieri
possz. hec ille. Itā rōnē etiā dare ponit Aug⁹. de anchona vbi su
pra. sub his s̄b̄is dicēs s̄m Augu. in libro de decem chordis. Sim
plex fornicatio est p̄tra legē nature. qđ p̄tra illud p̄ceptū legis natu
re. Qđ tibi nō vis fieri alteri ne facias. qđ qđc p̄ceptū ibidē ait Au
gustin⁹ extēdit se ad dilectōem dei ⁊ dilectōem p̄mi Cū em̄ hō nō
d̄z facere p̄mo qđ sibi nollet fieri. multo magis nō d̄z facere deo
qđ sibi nollet fieri. aliter ait Aug⁹. charior est homini p̄mus q̄
de⁹. S̄z ideo adulteriū est mortale. qđ facit p̄mo qđ sibi fieri nol
let. nollet em̄ suā vxorē ab alio corrupi. Ergo eodē mō fornicatio
simplex est mortale p̄ctm̄. qđ facit hō deo qđ nollet sibi fieri. nā cor
rupit ⁊ deturpat domū ⁊ tēplū dei. ⁊ tñ domū ⁊ tēpluz suū nollet ab
alio corrupi aut deturpari. hec ibi.

Contra Hāc p̄ncipalē rōnem. si dicas arguēdo vt qđdam
Ego sum liber ⁊ scubina mea etiā. ⁊ sibi placz cō
cubit⁹ noster ⁊ mihi. ḡ cū nemini videor facere iniuriā nō pecco
Rūdet vt patuit. ⁊ etiā doctor sc̄us Vincentius de in sermone sc̄e
Agnētis ⁊ alibi. qđ talis adhuc dño suo. deo scz iuriā facit. Sicut
a s̄li p̄z a rege qđ plures h̄z filias. si miles aliq̄s regis peccaret cū aliq̄
illarū. q̄uis filie tali placeat sicut ⁊ militi. nihilominus talis miles
dño suo facit adhuc. p̄ditōez ⁊ iniuriā. secus si daret sibi filiā in vro
rem rē. Idē argumētū quodā mō arguit ⁊ soluit Bonauentura
in q̄rto. dist. xxxij. dicēs. Qñ arguit. mulier nō est coniugata ⁊ libera
h̄z potestātē sui corp̄is. sed qđ h̄z rē p̄t illā dare cui vult. ḡ qđ acq̄rit li
B ij.

Foliū

este accipit et nulli facit iniuriā Rūdet q̄ facit sibi iniuriā talis p̄
eo q̄ se reordinādo in corp⁹ suū peccat. Nā et vir facit sibi iniuriā.
Quis ip̄a velit. q̄ vt frenetia vult malū suū. vt si vellet q̄ se occide-
ret vel ea abuteret extra naturā. q̄s auferet hoc dicere nō eē malum
hec ille. ¶ Ad idē rūdet b. Tho. ibidē. q̄ interest qualr q̄s re sua vta-
tur. scz si nihil inēdūentēs sequat. talis alit facit etiā iniuriā pli p̄
creande. ad cui⁹ bonū nō sufficiēter (vt supra patuit) talis p̄iunctio
ocubit⁹ ordinat. ¶ Sed qd si iam stupēdo mireris vñ venit q̄ na-
tura inclināt ad hūc ocubitū fornicariū si est extra naturā et rōnem

Rūdet p̄ Richar. vbi supra. q̄ qd talē ocubitū fornicariū est in-
clinatio p̄pter corruptōez nature. p̄pter em̄ p̄niciosas naturas. ho-
mines hnt inclinātes innaturales fm̄ phm. vi. ethi. ca. vii. Un̄ si
natura humana in sua integritate remāssz nūq̄ ad ocubitū cōcu-
binariū seu fornicariū inclinasset. hec ille

¶ Secūdo lege humana p̄bat questū. q̄ fornicatio seu ocubit⁹ sit
mortale. Primo p̄ cle. ad nostrū. de hereti. vbi p̄ septimo articulo
dānat q̄ dicēs ocubitū seu fornicatōem simplicē nō esse mortale pec-
catū. est hereticus Et ad hoc videat ibi Joan. an. Un̄ietā b. Tho.
de q̄libeto. iij. q. v. ar. ij. q̄ hereticus iudicaretur quicūq̄ diceret q̄
fornicatio simplex nō sit mortale peccatū. est em̄ extra p̄ceptū. Nō me-
chaberis. vt sancti exponūt. hec ille. Etiā p̄. xxxij. q. iij. c. De heri-
ces vbi habet q̄ noie mechie in hoc p̄cepto nō mechaberis. om̄is il-
licitus ocubitus atq̄ illoz mēbroz nō legitim⁹ vsus intelligi debet
Et. xxij. q. p̄. p̄dicandū. d̄. q̄ p̄ fornicatōe sicut p̄ periurio et homici-
dio est imponenda septēnis penitētia. qd nō fieret nisi mortale esset
Et p̄ idem. xxv. distin. c. vnū. §. alias. vbi ex intentione Augustini
enumerat p̄mo mortalia. postea venialia. primo homicidiū forni-
cationē adulteriū et c. Et subdit si q̄s de his nō penituerit nō erit sal-
uus quasi p̄ ignem. sed ip̄m eterna flamma cruciabit.

¶ Tertio lege diuina probat p̄mo ex veteri testamēto. Et hoc p̄
p̄cepta dei. vt patz Exod. xx. et Deutero. v. vbi inter p̄cepta diui-
na vnū p̄tinetur. scz non mechaberis. qd p̄ceptum decretū p̄tractās
sumptū ex verbis Isidori d̄. Nō mechaberis. id est nec quisq̄ p̄-
ter matrimonij federa alijs feminis admisceat ad libidinē explen-
dam. vt p̄. xxxij. q. v. Nō mechaberis. Et br̄s Aug⁹. hoc verbum
p̄tractans d̄. sic. Si furti noie bene intelligitur. om̄is illicita vsur-
patio rei aliene. Nō em̄ rapinā admittit q̄ furtum phibuit. s̄ vtiq̄
apte totū intelligi voluit. Quicq̄d illicite rerū p̄mi auferatur. p̄fes-
cto noie mechie om̄is illicitus ocubit⁹ atq̄ illoz mēbroz nō le-
gitimus vsus phibitus d̄ intelligi. hec ille. Etiam dicit Deutero.

xxij. Nō erit meretrix de filiabus israel. neq; fornicator de filiis israel.
 Sup quo verbo dicitur Augustinus in libro q̄stionū supra p̄ca/
 tencū. Ecce ibi manifeste p̄hibuit fornicari et viros et feminas. etiaz
 cum nō alienis iugibus peccatum esse demonstrans misceri nō cō/
 iugibus suis quando et meretrices esse et ad meretrices accedere pro/
 hibet. quarum publice venalis est turpitudine. Nec ille. Unde Ec/
 clesiastici decimonono dicitur. Putredo et vermes hereditabunt for/
 nicatorem. et tolletur de numero anima illius. ¶ Nec valet si di/
 cas. Strarium habetur in veteri testamento de Abraam q̄ cognouit
 ancillam. et tamē non sibi imputatur in peccatū. Responder Au/
 gustinus de Ancho. vbi supra q̄ Abraam nō fuit fornicatus cū ancil/
 la sua. q̄ ut scribitur Gene. xvj. ancilla fuit sibi vxor et p̄ vxore assi/
 gnata. nō est dicere q̄ Abraam habuisse duas vxores si ancilla nō fu/
 isset sibi matrimonialit̄ copulata. Nec iterum valet qd̄ in veteri
 testamento Genes̄ p̄mo ponitur vlt̄. Crescite et multiplicamini.
 Hoc em̄ dictū est post formatōem Lue et institutōem matrimoniij.
 Et si ante dictū ē. fuit hoc p̄pter sex diez p̄tinuatōem. nō p̄pter p̄cep/
 ti executōem. Decibi. ¶ Sc̄do auctoritate noui testamenti. p̄ba/
 tur. vt p̄tz p̄. ad Cor. vj. vbi ap̄lus d̄t. Nolite errare. neq; fornicato/
 res. neq; idolis seruientes. neq; adulteri regnū dei possidebūt. Idem
 ad Gala. v. et etiā ad Ephe. v. vbi d̄t Ap̄lus. q̄ fornicarij regnū ce/
 loz nō p̄sequer̄ nec regnū ch̄risti seu dei possidebūt. Et ad Roma.
 p̄. d̄t q̄ digni sunt morte sc̄z eterna. q̄ penenō inferunt nisi p̄ morta/
 li peccatō. Igit̄ cludēdo vt d̄t b̄tus Tho. sc̄da sc̄de vbi supra. Absq;
 om̄i dubio tenendū est q̄ fornicatio ē mortale peccatū. Nec vt d̄t Du/
 randus et Petrus de pa. post eū vbi supra. vnq; aliq; senserūt opposi/
 tum nisi hoīes corrupte vite et reprobi p̄tra fidem. Nec ille. sicut s̄le
 d̄t de aīa Albertus in. ij. dist̄in. xix. postq; rōne ostendit aīam fore imoz/
 talem. nō est inq̄t dubitandū quin aīa sit immortalis. nec est q̄ dubi/
 tat nisi diligens vitam p̄cedum. Nec ille

Dubitat Dic̄ p̄pter nōnullos p̄sertim p̄cubinar̄ios par/
 uispēdentes hoc peccatū fornicatōnis simplici
 et iō raro desup rite p̄terunt et p̄fitent. An fornicatio simplex seu cō/
 cubit̄ sit graui⁹ mortale peccatū q̄ mortale q̄d̄cūq; p̄tra hoīs exteri/
 ra bona. vt puta q̄ furtū. detractione. rapina et̄. R̄ndet̄ simpl̄ et ab/
 solute loquēdo q̄ sic. Illud p̄tz p̄ b̄. Tho. 2^a 2^e. q. clij. ar. iij. Et rō.
 q̄ vt ip̄e d̄t in p̄ma sc̄de. q. lxxij. ar. iij. de p̄paratōe peccatōz. q̄ p̄ncipa/
 lis. et p̄ma d̄na q̄st̄ p̄sequēs sp̄em attendit p̄nes obiecta peccatōz ex q̄
 bus ip̄a peccatā sumūt sp̄em. s̄ sic est q̄ obiectū et materia circa quā in
 S iij

Foliū

fornicatōe hz maiorē gravitatē z inordinatōem q̄ in p̄dictis pctis
errat. q̄ seq̄tur p̄positu. Istud p̄tz manifeste p̄ eūdē b̄tm̄ Tho. in
de malo. materia seu. q. ij. vbi sic d̄r. Inter pctā q̄ sunt in primū tāto
aliqua alijs sunt graviora q̄nto maiori bono p̄mi opponunt. maxi
mū aut bonū p̄mi est vita hoīs cui o p̄ponit pctm̄ homicidij qd̄
tollit actualē vitā hoīs z pctm̄ luxurie. qd̄ opponit vite hoīs in po
tentia. qz ē inordinatio qd̄ā circa actū generatōis hūane nature. vñ
inter oīa pctā q̄ sunt in primū grau⁹ ē pctm̄ homicidij s̄m̄ genus.
Et scdm̄ locū tenet adulteriū. fornicatio z h̄mōi. tertiū. furtū z rapi
na et p̄tra exteriora bona. Debe. Tho. Ecce qz p̄ fornicatōem tollit
maius bonū q̄ p̄ p̄dicta. iō q̄ntūcuqz s̄m̄plex p̄dictis grau⁹ pctm̄
s̄m̄plr̄ iudicat. ex q̄ scdm̄ locum tenet post homicidij. qd̄ etiam te.
Tho. in summa p̄tra gētiles de pctō molliciei marie asserit eē vez.
¶ Scdo d̄r loquēdo p̄ accūs z ex circūstātia de gravitate pcti. nō tñ
s̄m̄plr̄ sic fornicatio p̄t eē minoris culpe q̄ p̄dicta. vt solet auctoris
tas Gregorij ad hoc allegari. Un̄ qñ d̄r q̄ spūalia pctā. vt sunt oīa
p̄ter gulā z luxuriā q̄ tñ carnalia dicunt sunt maioris culpe q̄ car
nalia. nō intelligit h̄ vez s̄m̄plr̄ s̄m̄ te. Tho. p̄ma scde. q. lxxij. ar.
v. ita qz qd̄libet pctm̄ spūale sit maioris culpe q̄libet carnali. s̄ soluz
vez ē p̄siderata hac sola d̄na spūalitat̄is z carnalitatis qz sic carna
le minoris culpe ē z hoc vl̄ ex p̄te incitamenti. qz vehemēt⁹ impulsū
hz. Aut qz minus hz de auersione q̄ spūale qd̄ ad spirituz p̄inet.
aut qz sit in corpus p̄pūū. spūale aut sit in deū z primū zc. vt ibidē
te. Tho. declarat. Un̄ p̄dicta iā etiā affirmant vera p̄ Petz de Tha
rentasia dicentē vbi supra. Quis fornicatio sit minus pctm̄ q̄ ad in
citamentū. ē tñ alia cā q̄ magis aggrauat. qz ē p̄tra bonū cōe. scz de
bite generatōis z educatōis filioz zc. Nec z alia ibi. Et q̄a vt di
ctū ē iudiciū de pctis absolute loquēdo debet dari s̄m̄ genus. z ideo
s̄m̄plr̄ loquēdo seq̄tur ex p̄dictis qz fornicarius etiā s̄m̄plex toties
q̄tiens fornicat plus vna fornicatōe peccat q̄ si vna vice decē milia
florenoz furto vl̄ p̄ rapinā caperet. aut castrū incēdio deuastaret etiā
p̄ciosissimū aut p̄bissimū hoīem p̄ nephandissima diffamaret z sic
de alijs s̄m̄ gen⁹ peccati. Obmutescāt q̄ lubrici ac lubrica eoz lin
guam refrenent q̄ cachinnādo pctm̄ h̄ grauissimū parupendunt ex
vesania interdū dicētes. si insanū aut pctm̄ essz fornicari medici nec
litterati attentarent. Vere vere talū p̄ceptum hoc domini ita blas
phemantiū extrema gaudij. vt Prouerbioz. xiiij. scibitur luce⁹ ocs
cupabit. Lessent igitur z iudicia dei formident z ex his peccatū for
nicatōis etiam q̄ntumcuqz simplicis. nō de minimis mortalibz
sed maioribus certissime sciant.

¶ Exclamatio vniuersalis contra scubenarios vt re-
suscitatur Et nonnulla eoz argumeta soluunt

Orgis concubinarij oēs. legi nature et grē puarica-
tores Expugnemini. redite ad cor. vestra pe-
sate horrida picula. vestra pesate damna. Dia em bona
meritoria et fructifera vob aut sunt infructuosa et mor-
tua. Aut mortifera noua mortalia adducētia pnt ptingit circa sa-
cramēta vt declarātū ē sup dclone q̄tra Ehet oino in statu v̄ro scu-
binarij sub pena dānatiōis eterne sunt omittēda et nō p̄tinēda Aut
vt dictū ē q̄ sunt mortua. vt puta ieiunia v̄ra orōes v̄re. elemosyne
et ceteraz p̄curū opa. carēt em in vob humore vite charitat. s. et grē.
Un mirū q̄ in h̄ dānoso statu nō absorbimini ac s̄m Vincētū sin-
gula v̄ra perimant aut deualent. Prop̄t tñ tpalia varia picula vitā
da p̄siderādū. vt d̄ Vincētū. Nec scda iā dicta bona de grē bonoz.
q̄uis vob mortua sunt. nō sunt a vob penitē omittēda. s̄ p̄tinuan-
da. imo augmētāda Valēt em inq̄t ad oīa alia bona p̄ter ad gliam
eternā. Concorditer dicitur be. Tho. Alb. in q̄rto. q̄ q̄uis mortua. va-
lent tñ adhuc ad dispōnem grē. Ad bona tpalia habēda et ad assue-
factōem in bonis. Premio in vite eterne sunt carētia. O dānū la-
mētabile q̄ oim p̄curū opa p̄ncipali suo frustrant sine. O vita porci-
na nullā verā admittēs p̄curū. aiām p̄nobilissimā dei imagine insigni-
nitā. tā miserabilr detorpans. Quid em vt inq̄t Valerius. dānosū ē
luxuria. p̄ quā p̄curū atterit et sempiterna glia in infamia p̄curū animi
q̄ et corpis vires extinguunt. O fatua p̄mutatio p̄ re vesana et feti-
da. abominabili et momentanea tot annullare bona et amittere eter-
na. Reuera p̄dictū oībo bñ p̄satis liquet. ppō p̄hi verissima q̄ dixit
p̄ physicoz. vno incōueniēti dato alia multa sequunt. Tollat q̄
vūc h̄ incōueniēs. vt puta ip̄a scubina Et em talis. femina fax sata-
ne fetēs rosa dulce venenū p̄tens sub mellis dulcedine pocula fellis
Abijciat inq̄ tā lōge. vt causa peccati tollat et ei suggestioni ad-
tus p̄cludat. als flāma recandescet q̄ mō nulla fuit.

Demū Obiectōes q̄dā seu argumeta scubinarioz ponūt.
q̄z vna p̄ncipal et cōis q̄rūdā paruit sup in p̄ncipio
in fine tertie dclussionis. Arguūt adhuc alij p̄sertim iuuenes scubi-
narij. Difficile ē inq̄unt iuuenē abstinere ab actu carnis. Un p̄tinē-
tia vt allegat Bonauētura in. iij. dist. xxxvij. a tea. Hieronymo in
eis p̄ martyrio p̄putat. Iā dicūt. isti. nō oēs possum⁹ esse martyres.
q̄ videt licitū habere scubinas R̄ndet ibidē p̄ eūdē Bonauētura
Reuera iuuenē abstinere difficillimū ē. q̄ q̄ ignē abscondit vt d̄ p̄
uerbioz. vij. in sinu quō p̄t eū ferre vt ei⁹ vestimēta nō ardeāt. Diffi-

Foliū

esse est extinguere ignē imittēdo ligna. s; faciliū ē supēfundendo aquā Si em̄ vis p̄tinere necesse habes mulieres effugere z carnē macerare si iuuenis es. hec ille. Et circa idē subdit. Qd̄ si feceris z p̄tinētia amare ceperis fiet ubi nō solū nō difficile. imo p̄ oīa facile. lex nostra onus leue ē. z h̄ rōe charitatē q̄ cetera mādata facit facilia. q̄ q̄ caret difficulter p̄ onus portare. Decibi. ¶ Quibz sn̄a doctoris sc̄ti p̄sonat. q̄ in de p̄fectōe ch̄ristiane religionis notat triplex ip̄edimētū castitatē. Primū ip̄edimētū. delicie corpis. Sc̄dm̄. cogitatōes venere. Tertiū ē aspect⁹ colloq̄a z frequēs uersatio muliez. Contra q̄ in eodē libro z tertio ethicoz ponit septualex remediū. Primū maceratio carnis. Sc̄dm̄. p̄tēplatio diuinorū z oratio. Tertiū. studiū scripturaz. Quartū. cogitatio sc̄ta. Quintū. exercitiū p̄tra ocium. Sextū. labor z angustia. Septimū. solitudo. ¶ Insup̄ etiā poete gēciles p̄cipue fugā z ocij uitatōem summa declarāt remedia. Dicit em̄ Quidi⁹. Quia si tollas penere cupidinis arcus. Lōtēpteqz iacent z sine luce faces. Et idē. Querit Egistus q̄re sit factus adulter In p̄mptu causa ē desidiōsus erat. Et idē de fuga inq̄t. Ip̄e bñ poteris luxus fugare furozē Si fugeris potior potio nulla dat. Et ali⁹ Si uenerē fugare uelis loca. tpa uita. Nā loc⁹ z tps pabula p̄bet ei. De hac fuga d̄t Ap̄la p̄ ad Corinthios. vj. fugite fornicatōnem. ubi Ambrosi⁹ d̄t. cū alijs nēpe uitjs p̄ expectari p̄slicet. hāc fugite ne appropietis. qz nō p̄t aliter meli⁹ uinci. In cui⁹ exēplū Joseph fugiēs palliū in manu mulieris reliq̄t Genes. xxxix. et saluabat aia eius. Et reuera hec feda maledicta luxuria q̄ s̄m̄ Ambro. in de fuga seculi ut furiosa d̄na exagitat uitē z incēdit merito q̄dē ch̄ristiano diligētē extat fugiēda. Cū z tullī⁹ ille gentilis in de officijs illō notatu dignū desup̄dicat. Si p̄siderare inq̄t uolum⁹ q̄ sit natura homis excellētia z dignitas intelligemus q̄ sit turpe desluere luxuria et delicate ac molliter uiuere. S; honestum parce. p̄tinēter. seuerē ac sobrie. hec ille.

Argumentū Aliud. Murmurātes arguūt dicētes Impossibile ē nobiscum hec accētari. amoris em̄ glutino uinculati neqm̄ a nr̄is amātissimis p̄cubinis separari. multi in h̄mōi materia multa p̄scribūt si p̄ experientia nobiscū catenati essent utiqz calamū suspēderēt R̄ndetur. qz tales blasphemātes pessime errant. Est em̄ p̄ceptū diuinū ut p̄stat nō fornicari z pericula fornicatōis uitare. q̄re remedijs his adhibitis utiqz possibile extat. Un̄ d̄t Mathei. ix. Iugum meū suauē ē z onus meū leue. quō ḡ leue si eēt ip̄ possibile. z p̄me Joānis. iij. Nec ē charitas dei ut mādata eius custodiamus z mādata graua ei⁹ nō sunt.

Quare Hierony. dicit. **Maledictus** q̄ dicitur deum p̄cepisse impossibile. etiam fin p̄m tercio ethicoz. **Sumus** dñi oim nostraz operationū a p̄ncipio vsq; ad finem. **Dicere** ḡ oppositū r̄cū p̄cipere ipossibile. blasphemia eēt r̄ pctm̄ gr̄adissimū. **Signū** aut̄ possibilitatis hui⁹ in scubinarijs p̄tz. **Nā** ab actu luxurie facit cessare verecūdia de v̄sione paucorū hoim. r̄ etiā si grandis pena pecuniaria aut man⁹ mutilatio. aut decapitatōis pena eis imineret nisi scubinas abiecerint vtiq; eas abijcerent. vt p̄tz de his q̄ fugiūt p̄pter h̄m̄di ad loca vbi nō est mulier. **Hec** r̄ h̄m̄di Joānes nider doctor theologie in suo p̄ceptorio sexto p̄cepto declarat. **Quicūq;** ergo talis fueris imputa p̄prie malitie r̄ corruptōni. **Et** q̄r̄ difficilius est vincere vehementiā huius passionis. **Ideo** dicit Isidorus in de summo bono. q̄ magis p̄ carnis luxuriā humanū genus subdit diabolo q̄ p̄ aliqd̄ aliud. **Uñ** Albert⁹ scorditer dicit sup̄ Apocalyp. visione tertia. ca. ix. q̄ fornicatio ibidē ponit in singulari p̄nt̄ de nomē sp̄ci q̄ oib⁹ p̄uenit per hoc inuēs plures perire p̄ fornicatōem q̄ p̄ cetera pctā r̄c. **Quare** etiā doctor sc̄tūs Vincentius in sermone de exaltatōe sc̄te crucis dicit. **Er** dicitur q̄ maior ps̄ damnatorū erit ex pctō luxurie. **Ideo** dicit op̄tet cauere r̄ refrenare corpus p̄ abstinentias mortificādo inclinatōes. cauēdo ab occasionib⁹ r̄ orare. q̄r̄ als̄ vt dicit Bernhardus. maius miraculū esset p̄tinere q̄ mortuos suscitare. hec ille.

Argumentū Finaliter aliud. q̄dā scubinariū ceteris volētes eē p̄fectiores arguūt r̄ dicunt de cetero nō peccabo cū scubina mea. abijcere tñ eā nō audeo nec volo. **iret** nāq; ad lupanar. aut alijs innūeris periculis immergeret. **Res** p̄ndet doctor Vincenti⁹ in q̄dā sermone. **Ilo** stante q̄ scubina tua lupanar intraret tu te saluares r̄ ipa sola dānaret. r̄ nō ambo. id op̄tet eam expellere r̄ abijcere vt sc̄dalizati de mala vestra vita edificent. hec ille. **Itē** stante q̄ scubina tua q̄ plus est seipam vellet intrare culatello vel in aqua aut quouis alio mō. quēadmodū q̄dā fatuelle dū audiūt de eaz abiectōe fingere solēt. p̄sertim dum p̄ueris plurib⁹ angariant. **at** tamē h̄m̄di interemptio r̄ homicidiū tibi p̄mittendū esset r̄ de p̄cepto diuino p̄mittere deberes anq̄ eam tecū teneres. **Immo** esto p̄ ipossibile q̄ totus mūdus periret r̄ oēs homines dānarent si dimiseris scubinā adhuc de p̄cepto tenens sub pena eterne dānatōnis ipam abijcere r̄ dimittere. t̄ipm̄ p̄re ceteris saluādo. **Ordo** nāq; charitatis finit. **Tho.** sc̄da sc̄de. q. xliij. sub p̄cepto cadit sicut r̄ ipa charitas r̄ hoc exposulat vt p̄pria salutem alijs q̄buscūq; p̄ferre debeat. **Dicit** etiā Canon dist. xiiij. q. alt. q. nō

Foliū

sunt a nobis aliq̄ cōmittēda delicta ne aliq̄ grauiora cōmittāt s̄m illō
Aplī ad Roma. iij. nō sunt faciēda mala vt eueniāt bona. ¶ Abij/
ciat̄ glāq̄us infernal̄ plan⁹ irritamētis z miserijs ne in breui p̄tingat
audiri snia cūctis formidāda z horribil̄ Apocalipf. xvij. Tātū da
te ei tormentū z luctū q̄tum glificat⁹ fuerit in delicijs. ¶ Tantū
ad p̄ns de p̄cubinarioz periculis sub correctōe z iudicio meli⁹ senti/
entiū de quo dominus Iesus in eternū sit benedictus.

O Kelsens materia Pro salutifero dire/
torio p̄cubinarioz in
hoc breue cōpendiū p̄mit⁹ corrogata. est p̄ diuersos illu/
minatissimos viros. Primū tñ p̄ sacre theologie z vtrū/
q̄q̄ iuris p̄fessores z doctores in vtroq̄ foro p̄sultissimos. exterio
ri oculo visa z interiori reuisa. in nullo tñ calūniata. s̄ maḡ diuinis
scripturis ac sacris canonib⁹ in oib⁹ p̄formis iudicata. lz nouū vide
atur p̄ndere portentū ob tā horrendi sceleris frequētādem z n̄ra
tempestate simulatā p̄missionem.

¶ Sequunt̄ q̄dā statuta p̄tra sacerdotes p̄cubina
rios p̄dict⁹ p̄sona z ex libro statutoz p̄uincialiū ac
synodaliū ecclie Coloniensis transumpta.

¶ Statutū Lōrardi de hoestedē archiepi Coloniēsis q̄nq̄gesimū
¶ Lū manifestos cohabitatores seu p̄cubinos cēseam⁹ nō solū
qui in suis domib⁹ tenēt p̄cubinas. vey etiā oēs generalr̄ eos q̄ mul
eres focarias extra domos suas tenētes suis manifeste p̄curāt sum/
p̄tib⁹ z sustētant. de his s̄t mulierib⁹ ita p̄cipim⁹ q̄ si infra emunitatē
q̄d absit fuerint compte manētes v̄l p̄pe emunitatē decani eccliaz p̄
excōicatonis sniam ipas ad recessum p̄pellāt zc. Quia hō p̄dicti co
habitatores clerici patrimoniū Iesu christi in v̄sus malos. cū suis
p̄ccādo focarijs expēderūt. eos p̄inde teneri ad satisfaciendū ecclie
cui⁹ bonis talit̄ in suis p̄cupiscētijs z p̄cti illecebris sunt abusi decerni
mus. z satisfactōis modū nob̄ referuam⁹. s̄m canonicas sanctiōes

¶ Statutū Sifridi de westerburch Archiepisco/
pi Coloniensis q̄nquagesimifecūdi

¶ Ex cōilio bone memorie Lōrardi archiepiscopi predecessoris n̄ri
innouādo statuimus vt sacerdotes manifesti cohabitatores p̄cubi/
nas a se de domib⁹ z parrochijs suis infra decē dies post publicatio
nem p̄sentū oīno remoueat̄ z repellāt. Alio q̄n excōicatonis sniam
quā p̄pter h̄ in eos ferim⁹ in his scriptis se nouerint inrurrurisse.
Mulieres aut̄ si post ipos decē dies repte fuerint in parrochijs hōz